

lobkyni, ano rozlišování mezi postupem k inkasu a do vlastnictví postavení dlužníkovu vůbec nezhoršuje a mimo to se v souzeném případě dlužník, uznáv pohledávku proti žalobkyni jako bezelstnému postupníku za správnou, vlastně po rozumu § 1396 obč. zák., všech námitek proti němu vzdal.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Ve věci jest dovolání oprávněno, neboť nelze přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že jest pro posouzení této věci nerozhodné, zda byla zažalovaná pohledávka postoupena Davidem U-em žalobkyni jen k inkasu či do vlastnictví, neboť na řešení této otázky jest závislé řešení otázky, zda dovolatelka může namítati žalobkyni k započtení svou vzájemnou pohledávku čili nic. Byla-li sporná pohledávka postoupena žalobkyni do vlastnictví, jak za to má procesní soud prvé stolice, nemůže ovšem dovolatelka, jež uznala zažalovanou pohledávku proti žalobkyni, uplatňovati k započtení pohledávku příslušející jí za postupitelem Davidem U-em (§ 1396 obč. zák.). Jinak by se však měla věc, byla-li sporná pohledávka postoupena žalobkyni jen k inkasu. Tu by byla sice oprávněna uplatňovati pohledávku vlastním jménem, poněvadž by však po hmotněprávní stránce vždy ještě šlo o pohledávku postupitelovu, nebylo by lze mluvit o příjemci ve smyslu § 1396 obč. zák., neboť neměla pohledávka přejíti na žalobkyni do vlastnictví. Dovolatelka by tedy byla oprávněna uplatňovati svou vzájemnou pohledávku, a to přes to, že uznala spornou pohledávku proti žalobkyni, neboť tím se ještě nevzdala námitky započtení. Poněvadž se odvolací soud, vycházející z mylného právního předpokladu, nezabýval rozhodnou otázkou, zda sporná pohledávka byla postoupena žalobkyni do vlastnictví, či k inkasu, a po případě otázkou opodstatněnosti vzájemné pohledávky dovolatelovy, zůstalo odvolací řízení kusým.

Čís. 11214.

Žaloval-li prodatel při výhradě vlastnického práva nejdříve o zaplacení kupní ceny a byla-li žaloba zamítnuta z důvodu, jenž se netýkal zániku obligační pohledávky prodatelovy, může prodatel i pak uplatniti výhradu vlastnického práva a domáhati se vrácení prodané věci.

Bylo-li vyhrazeno prodatelovo vlastnictví k prodané věci, není třeba k uplatnění nároku na vrácení věci ustoupiti od smlouvy.

Při splátkových obchodech jest výhrada vlastnického práva přípustná proti vzájemnému plnění podle § 2 zák. o splátkových obchodech.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1931, Rv I 1138/30.)

Žalobce prodal žalovanému na splátky sečí stroj, vyhradiv si ke stroji vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny. Žaloba, již se domáhal žalobce na žalovaném zaplacení kupní ceny, byla právoplatně

zamítnuta s odůvodněním, že mělo býti žalováno o vrácení secího stroje proti vrácení zaplacené částky po srážce odškodnění za upotřebením stroje. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se pak žalobce na žalovaném vrácení secího stroje. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Dovolatel provádí dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. v podstatě v ten rozum, že dřívějším rozsudkem, jímž byla právoplatně zamítnuta žaloba nynějšího žalobce, prodatele secího stroje, o zaplacení zbytku kupní ceny, padla i výhrada jeho práva vlastnického, protože jest pokládati onen právoplatný rozsudek za »soluční právní jednání«, ať se stalo zamítnutí z jakéhokoli důvodu; dále, že prodatel měl právo volby, buď žádati splnění smlouvy a náhradu škody nebo vrácení věci, že zvolil plnění smlouvy, čímž byla konsumována i druhá alternativa; a posléze že jest tento případ posuzovati i s hlediska § 918 obč. zák., jehož předpoklady nejsou splněny, takže jsou názory odvolacího soudu právně mylné. Dovolatel není v právu. Nynější žalobce se domáhal v předcházejícím sporu zaplacení zbytkové kupní ceny za stroj a pokusil se již v onom dřívějším sporu rozšířiti žalobní návrh alternativně také na vrácení stroje, ale soud druhé stolice tuto změnu nepřipustil. Procesní soud pak zamítl žalobu o zaplacení zbytku kupní ceny jen z důvodu, že podle jeho názoru měl prodatel žalovati o vrácení stroje proti vrácení zaplacené částky kupní ceny po srážce příslušné částky za upotřebením stroje, že se sice žalobce pokusil doplniti žalobní žádost, ale že to připuštěno nebylo, takže musila býti žaloba zamítnuta. Naproti tomu neobíral se tehdy procesní soud námitkami žalovaného, že kupní cena byla úplně zaplacená a že mimo to byla žalobní pohledávka promlčena. Nezabýval se tedy otázkou zániku obligační pohledávky prodatelovy, nýbrž zamítl žalobu jen z důvodu, že prodatel není oprávněn žádati plnění kupní ceny. Z toho jest zřejmo, že onen rozsudek nelze pokládati za »soluční právní jednání«, jímž bylo rozhodnuto, že byla kupní cena vypořádána, nebo že jinak nárok prodatelův na kupní cenu zanikl, takže by se výhrada práva vlastnického, trvající jen do zaplacení kupní ceny, byla stala bezpředmětnou. Naopak byl prodatel oním rozsudkem v podstatě odkázán na uplatnění výhrady vlastnického práva. Pokud se dovolatel snaží ještě nyní dolíčiti, že bylo »vlastně o nároku žalující strany na vydání stroje rozhodnuto již v předchozím sporu«, a pokud tím znovu na přetřes uvádí svou námitku věci právoplatně rozsouzené, přehlíží, že tuto námitku zamítl již první soud právoplatně. Nelze souhlasiti s názorem dovolatelovým, že žalobce měl jako prodatel jen alternativní volbu: buď žádati doplatek kupní ceny, nebo vrácení věci, a že, vykonav volbu první, ztratil nárok druhý. Mylný jest také jeho názor, že k uplatnění nároku na vrácení věci bylo třeba ustoupiti od smlouvy podle § 918 obč. zák. Bylo-li ujednáno — jako v souzeném případě —, že prodateli zůstává vyhrazeno vlastnické právo ke stroji

až do úplného zaplacení kupní ceny, chtěly strany, by vlastnictví přešlo až po splnění odkládací podmínky včasného a plného zaplacení kupní ceny. Nebyla-li podmínka splněna, může se prodávatel jejího splnění, t. j. zaplacení kupní ceny domáhati, ale z toho nelze o sobě nikterak usuzovati, že se svého vlastnického práva vzdal, nýbrž jest podle § 863 obč. zák. jen oprávněn závěr, že t o h o č a s u nechtěl ještě uplatniti své právo vlastnické, předpokládaje, že vymůže zaplacení. Nestalo-li se tak, nic mu nebrání, by věc jako své vlastnictví nežádal zpět (srov. také rozhodnutí čis. 4993 a 5016 sb. n. s. a judikát čis. 246 dřívějšího nejvyššího soudu ve Vídni, uveřejněný pod čis. 1712 sb. Nowakovy). Není třeba, by předcházelo odstoupení od smlouvy podle § 918 obč. zák. po předcházejícím marném stanovení lhůty k dodatečnému plnění; nebylo-li nic jiného ujednáno, nebo neplyne-li nic jiného z okolností, nepřichází § 918 obč. zák. v úvahu, protože nejde o odstoupení od smlouvy, opírající se o předpisy zákona, nýbrž o výkon oprávnění vyplývajícího ze smlouvy (srov. také rozhodnutí čis. 7704 sb. n. s. a zmíněný judikát čis. 246). Zrušení smlouvy bylo žalobcem žalovanému písemně oznámeno, což bylo uplatněním výhrady vlastnického práva. Vše to platí také při obchodu splátkovém — o nějž v souzeném případě jde — ale ovšem může býti vrácení požadováno jen proti vzájemným plněním podle § 2 odstavec (1) spl. zák. (srov. rozh. čis. 5016 sb. n. s. a zevrubně odůvodněné rozhodnutí dřívějšího nejv. soudu ve Vídni čis. 1088 sb. Nowakovy), jichž však žalovaný — až na vrácení splátky na kupní cenu — svým přednesem v prvé stolici neopodstatnil. Právě-li dovolatel, že částky přisouzené žalujícímu prodávateli za znehodnocení stroje a za jeho užívání nemají opory v zákoně, nevšímá si předpisu druhého odstavce § 2 spl. zák., jehož se jinak sám dovolává.

Čís. 11215.

Složení ujednané sázkové ceny (§ 1271 obč. zák.) nelze spatřovati v tom, že byla uložena záruční listina za všechny závazky, jež by ukladateli vzešly z uzavřených jím peněžních sázek vůbec.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1931, Rv I 1742/30.)

Žalobce uzavřel se žalovaným bookmakerem sázky na koňských dostizích. Žalovaný složil u spolužalovaného klubu jako kauci za závazky z uzavřených sázek kauční listinu na 50.000 Kč, jež mu byla po uplynutí roku 1927 uvolněna. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na bookmakerovi a na klubu vyplacení výher celkem 19.150 Kč. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Jádrem sporu v souzeném případě jest rozřešení otázky, zda mezi žalobcem a prvožalovaným uzavřená sázka, jež byla dovolenou, byla i podle § 1271 obč. zák. závaznou. Podle tohoto zákonného ustanovení zavazují dovolené sázky potud, pokud umluvená cena byla nejen slíbena, nýbrž i skutečně zapravena nebo složena. Cena umluvená musí